

Sygn. akt IV U 1602/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Sylwia Dymańska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania U. K. działającej jako przedstawiciel ustawowy małoletnich dzieci W. K., J. K., A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19 sierpnia 2013 roku nr (...)

o prawo do renty rodzinnej

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1602/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 20 listopada 2013 r.

Decyzją z dnia 19 sierpnia 2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 65, art. 67 ust. 1 pkt 2 w związku

z art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5, ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153,

poz. 1227 ze zm.), odmówił małoletnim W. K., J. K. i A. K. reprezentowanym przez matkę U. K. przyznania prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu (...) ojcu P. J., ponieważ zmarły nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy i nie spełniał warunków wymaganych do uzyskania tych świadczeń.

Odwołanie od tej decyzji wniosła działająca imieniem małoletnich W. K., J. K. i A. K. U. K., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do renty rodzinnej jej małoletnim dzieciom. W uzasadnieniu podniosła, że zaskarżona decyzja jest krzywdząca i powołała się na swoją trudną sytuację materialną.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że małoletni W. K., urodzony (...), J. K., urodzona (...) i A. K., urodzona (...), są dziećmi zmarłego w dniu (...) P. J.. W. K. jest uczniem pierwszej klasy zasadniczej szkoły zawodowej.

W chwili śmierci P. J. nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

W dniu 19 lipca 2013 r. U. K. działając imieniem swoich małoletnich dzieci W. K., J. K. i A. K. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie jej małoletnim dzieciom prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu.

Zaskarżoną decyzją z dnia 19 sierpnia 2013 r. (...) Oddział w T. odmówił przyznania prawa do renty rodzinnej małoletnim dzieciom U. K., ponieważ w chwili śmierci P. J. nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy i nie spełniał warunków wymaganych do uzyskania tych świadczeń.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

Zmarły P. J. urodził się (...) i w chwili śmierci miał ukończone 39 lat.

dowód:

- kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu- k. 16 akt ZUS,

P. J. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przed ukończeniem 18 roku życia. Od 1 września 1988 r. do 30 czerwca 1991 r. pozostawał w zatrudnieniu w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w T. w charakterze mechanika pojazdów samochodowych. W okresie od 23 kwietnia 1993 r. do 17 października 1994 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Od 1 lutego 1995 r. do 14 października 1996 r. pracował w (...) Sp. z o.o. w W. w charakterze akwizytora i przedstawiciela handlowego, zaś od 16 stycznia 2012 r. do 25 kwietnia 2013 r. w Firmie (...) Sp. z o.o. w T. w charakterze pracownika produkcji. Od 15 października 1996 r. do 16 stycznia 2012 r. zmarły miał przerwę w zatrudnieniu przekraczającą 15 lat.

dowód:

- kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych- k. 5 akt ZUS,
- świadectwa pracy z dnia: 16.07.2013 r., 21.06.2013 r., 31.12.2012 r. i 26.04.2013 r.- k. 6, 9, 13-14 akt ZUS,
- zaświadczenia z dnia: 29.04.2013 r. i 03.04.2013 r.- k. 11-12,
- zaświadczenie z dnia 06.06.2013 r.- k. 8 akt ZUS,

Zmarły na przestrzeni całego swojego życia udowodnił 7 lat, 1 miesiąc i 2 dni okresów składkowych. W dziesięcioleciu do dnia zgonu, tj. w okresie od 25 kwietnia 2003 r. do 24 kwietnia 2013 r. wykazał zaś 1 rok, 3 miesiące i 10 dni okresów składkowych.

dowód:

- notatka w sprawie przebiegu zatrudnienia- k. 25 akt ZUS,

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić nawet z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 19 sierpnia 2013 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 65 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń (ust. 1), przy czym, przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy (ust. 2).

Do renty rodzinnej uprawnione są między innymi dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione (art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Jak stanowi art. 68 ust. 1 powołanej ustawy, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej: 1) do ukończenia 16 lat; 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Warunkiem ogólnym powstania prawa do renty rodzinnej jest określony status żywiciela w chwili śmierci. Status ów wyraża się ustalonym prawem do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, względnie spełnianiem wymogów do uzyskania jednego z tych świadczeń. Oznacza to, że niemożność ustalenia prawa zmarłego do emerytury lub renty (np. z powodu braku wymaganego okresu składkowego wraz z nieskładkowym) wykluczy możliwość przyznania renty rodzinnej. Przedmiotem ustaleń w takiej sprawie będą zatem wyłącznie przesłanki formalne (tj. pozostające bez związku z kwestią niezdolności do pracy). Ustawodawca przyjął bowiem w art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS swoistą fikcję prawną, iż osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy. Całkowita niezdolność do pracy przypisana jest więc zmarłemu z mocy prawa, jednak dotyczy to stanu na chwilę śmierci.

Okolicznością bezsporną w sprawie było, że w chwili śmierci P. J. nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

Z akt organu rentowego wynika, że w/w nie spełniał warunków do uzyskania emerytury z uwagi na wiek, gdyż w chwili śmierci miał ukończone dopiero 39 lat.

Rację miał też organ rentowy podnosząc, że zmarły nie spełniał warunków do uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy.

Zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 powołanej na wstępie ustawy, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Przy czym, jak stanowi ust. 2- ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Zgodnie z brzmieniem art. 58 ust. 1, warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok- jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata- jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
- 3) 3 lata- jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata- jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat- jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy i nie wlicza się do niego okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej (ust. 2).

Stosownie do ustępu 3, jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w ust. 1, warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe.

W myśl ustępu 4, przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Jak wynika z notatki w sprawie przebiegu zatrudnienia, zmarły P. J. na przestrzeni całego swojego życia udowodnił 7 lat, 1 miesiąc i 2 dni okresów składkowych, zaś w ostatnim dziesięcioleciu do dnia zgonu, tj. w okresie od 25 kwietnia 2003 r. do 24 kwietnia 2013 r.- 1 rok, 3 miesiące i 10 dni okresów składkowych.

W chwili śmierci zmarły nie spełniał więc przesłanek z art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5, ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Podobnie rzecz się miała z przesłanką określoną w art. 58 ust. 3 powołanej ustawy.

Analiza akt organu rentowego prowadzi bowiem do wniosku, że co prawda P. J. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przed ukończeniem 18 roku życia, do chwili śmierci pracował, jednak w okresie od 15 października 1996 r. do 16 stycznia 2012 r. miał przerwę w zatrudnieniu przekraczającą 15 lat.

Rację miał więc organ rentowy ponosząc, że zmarły P. J. w chwili śmierci nie spełniał warunków do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Decyzja organu rentowego była więc uzasadniona.

Trudna sytuacja materialna U. K., na jaką ta powołała się w odwołaniu od zaskarżonej decyzji, nie ma wpływu na rozstrzygnięcie, gdyż żaden przepis ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS nie przewiduje przyznania prawa do tego świadczenia członkom rodziny zmarłego tylko z tego powodu, że znajdują się oni w niedostatku.

W tym miejscu zauważyć jedynie należy, że art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS przewiduje możliwość wystąpienia z wnioskiem o rentę rodzinną przyznawaną w drodze wyjątku przez Prezesa ZUS. Zasadą jest jednak, że w ramach art. 83 ust. 1 ustawy rozpatruje się prawo do świadczenia, o które dana osoba ubiegała się w postępowaniu zwykłym i którego odmówiono ze względu na brak spełnienia ustawowych warunków.

Mając powyższe na uwadze, Sąd rozstrzygnął jak w sentencji wyroku na podstawie art. 65, art. 67 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 pkt 5 i ust. 2-4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

SSO Natalia Lipińska

(...)

- (...)

- (...)

- (...)

(...)